

MEMO

Aan : de voorzitter en leden van de statencommissie Omgevingsbeleid
Afschrift : Gedeputeerde T. Klip
Van : de heer Erik Koerts (toestelnummer: 58 95)
Datum : 14 november 2007
Onderwerp : Aanvulling op de presentatie Waterschapswet dd 10 oktober 2007

Geachte commissieleden,

Op 10 oktober jl is er aan uw commissie een presentatie gehouden over de gevolgen van de wijziging van de Waterschapswet voor de waterschapsreglementen. Ten aanzien van de omvang van de algemene en dagelijkse besturen, de kiesdistricten en de LTO als de aanwijzende organisatie voor de categorie agrariërs, was de presentatie helder.

Over de totstandkoming van de borging (het aantal en de verdeling) bleef er nog een aantal vragen onbeantwoord. Hieronder wordt uiteengezet hoe het één en ander tot stand is gekomen.

In de conceptreglementen zijn de volgende uitgangspunten vastgelegd:

	Omvang AB	Borging	Agrarisch/bedrijven/natuur	kiesdistricten	Aanwijzing organisatie	Omvang DB
Velt en Vecht	21	7	3 / 3 / 1	Nee	LTO	4
Reest en Wieden	23	8	4 / 3 / 1	Nee	LTO	4
Hunze en Aa's	23	7	4 / 2 / 1	Nee	LTO	4
Noorderzijvest	23	7	4 / 2 / 1	Nee	LTO	4

De hoofdpunten in de discussie waren:

- A. hoe komt de verdeling van de geborgde zetels tot stand;
- B. waarom kent Reest en Wieden 8 geborgde zetels;
- C. waarom zijn er voor natuur geen 2 zetels geborgd;

A. Hoe komt de verdeling van de geborgde zetels tot stand

De basis van de verdeling begint bij de moderne invulling van de aloude trits "belang-betaling-zeggenschap" in de Waterschapswet. Daarbij spelen meer dan vroeger, bestuurlijke overwegingen een rol: transparantie en herkenbaarheid van het waterschapsbestuur voor de burger en een robuust, doorzichtig en eenvoudiger financieringssysteem.

Bij de moderne invulling van de trits wordt rekening gehouden met de twee hoofdtaken van het waterschap: zowel de zorg voor het watersysteem als de zorg voor de afvalwaterzuivering. Doordat beide taken verschillende belangengroepen kennen, en daarnaast de heffing op verschillende principes gebaseerd is, ligt het accent tegenwoordig veeleer op enerzijds de relatie belang-betaling (wie belang heeft, betaalt) en anderzijds op de relatie belangzeggenschap (wie belang heeft, heeft zeggenschap) en minder op de relatie betaling-zeggenschap.

Betaling en zeggenschap zijn beide een afgeleide van het belang, echter zonder een strikte onderlinge relatie. Zowel de belangengroepen die onderscheiden worden bij het watersysteembeheer

als de lozers moeten vertegenwoordigd zijn in het waterschapsbestuur, omdat beide groepen belang hebben bij de taakuitoefening van het waterschap. Dat gegeven leidt er echter niet meer vanzelfsprekend toe dat iedere specifieke categorie die bij de betaling onderscheiden wordt, ook een vooraf bepaald aantal zetels in het bestuur krijgt, zoals dat nu wel het geval is.

In artikel 13, tweede lid, van de nieuwe Waterschapswet is vastgelegd, dat de aard en de omvang van het belang of de belangen die een categorie heeft bij de uitoefening van de taken van het waterschap in aanmerking worden genomen bij de bepaling van het aantal vertegenwoordigers van elk van de geborgde categorieën. Dit betekent dat de omvang van de betaling door een categorie als zelfstandig criterium voor de zeteltoedeling uit de wet is geschrapt, omdat het met de huidige invulling en herijking van de trits geen direct afwegingscriterium meer is voor de mate van zeggenschap. Met het verdwijnen van de directe symmetrie in de categorieën bij betaling en zeggenschap is een directe relatie immers niet meer mogelijk.

Dat wil niet zeggen dat het buiten beschouwing is gebleven in de afweging: de omvang van de betaling is immers ook afgeleid van de mate van belang van de categorie en kan als zodanig nog steeds gezien worden als een (zij het globale) indicator daarvoor. Voorop staat echter dat de omvang van de betaling principieel niet van doorslaggevende betekenis is voor de zetelverdeling tussen de specifieke belangencategorieën. Verwezen wordt naar het gestelde op pagina 16 van de Memorie van Toelichting bij de nieuwe Waterschapswet.

De economische waarde van de onroerende zaak heeft vervolgens gediend als grondslag voor het bepalen van het belang voor de specifieke categorieën. De methode van economische waarde geeft een goede weergave van de aard en de omvang van het door het waterschap te beschermen belang. Daarnaast is het een eenvoudige transparante methode die aansluit bij de nieuwe financieringssystematiek (de kostentoedelingssystematiek op basis van de methode Delfland is grotendeels gebaseerd op waardeverhoudingen).

B. Waarom kent Reest & Wieden 8 geborgde zetels

Door ons is in de artikel 3 en 4 overleggen met de waterschappen veel ruimte gegeven aan de waterschappen over de invulling van de nieuwe reglementen. Een aantal uitgangspunten stond voor ons echter vast. Dat waren:

- een kleiner algemeen bestuur;
- geen kiesdistricten;
- het aantal geborgde zetels zo klein mogelijk houden (maximaal 8).

De waterschappen hebben dus zelf de handvatten aangegeven en opteren voor de in het reglement opgenomen verdeling van zetels. Reest & Wieden hield vast aan 8 geborgde zetels. In dit interprovinciale waterschap is in meer dan in andere waterschappen nadrukkelijk gewezen op de specifieke belangen van de agrariërs en dan met het producerend vermogen van grond en de inkomensafhankelijkheid. Ook was het bestuur van Reest & Wieden van mening dat de bijzondere kenmerken van het waterschap een aantal van 8 rechtvaardigen.

C. Waarom zijn er voor natuur geen 2 zetels geborgd

Tot op heden vormen de eigenaren van natuurterreinen geen aparte categorie. Ze hebben bij sommige waterschappen wel een kwaliteitszetel binnen de categorie eigenaren/ongebouwd. In de nieuwe systematiek worden zij erkend als een zelfstandige belangengroep. Dit is een belangrijke vooruitgang, want hiermee wordt hun positie in het bestuur versterkt.

Zoals hiervoor is opgemerkt is de economische waarde gebruikt om het belang van de verschillende categorieën te bepalen. Er kunnen uiteraard redenen zijn om bestuurlijke correcties toe te passen op de uitkomsten. Voor de waterschappen Hunze & Aa's, Noorderzijlvest en Velt & Vecht zijn die in onze ogen niet aanwezig om een correctie in het voordeel van natuur toe te passen. Deze drie waterschappen kennen in vergelijking met andere waterschappen relatief weinig bos en natuur. Met een verdeling op basis van economische waarde is een één zetel het hoogst haalbare.

Evenmin is er, gelet op de borging van de natuurbelangen, aanleiding om een correctie toe te passen voor waterschap Reest & Wieden, ondanks de grote oppervlakte bos en natuurterreinen. De aanwezigheid van drie nationale parken in dit waterschapsgebied zorgen door deze betiteling, voor status en tegelijkertijd voor een zekere mate van de borging van de natuurbelangen. (Overigens is met een verdeling op basis van economische waarde ook in Reest & Wieden één zetel het hoogst haalbare).

Hoogachtend,

H.E. Koerts
Tst. 5895